

Hadithi ya Mathewson ya Biblia Hotuba ya 1 - Mwa 1-3

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Dk. David Mathewson alifundisha mada za Agano Jipya na Kigiriki katika Chuo cha Gordon kwa miaka minane kabla ya kurudi katika msimu wa joto wa 2011 kwenye Seminari ya Denver. Kabla ya kuingia katika taaluma, alihusika katika huduma ya kichungaji huko Montana kwa miaka sita na nusu na miaka kadhaa akifundisha katika Chuo cha Kikristo cha Oak Hills huko Bemidji, Minnesota. Dave alipokea udaktari wake kutoka Chuo Kikuu cha Aberdeen huko Scotland.

Tasnifu yake ilichapishwa na Chuo Kikuu cha Sheffield iitwayo Mbingu Mpya na Dunia Mpya, Maana na Kazi ya Agano la Kale katika Ufunuo 21.1-22.5, na hivi karibuni zaidi, Kipengele cha Maneno katika Kitabu cha Ufunuo, kilichochapishwa mwaka wa 2010 na EJ Brill. Dave atakuwa akitufahamisha hadithi ya Biblia ambapo atafuatilia mada kuu tano zifuatazo kutoka Mwanzo hadi Ufunuo. Wao ni watu wa Mungu, agano, hekalu, ufalme, na ardhi au uumbaji.

Huyu hapa ni Dk. Dave Mathewson mwenye mhadhara namba moja, akianza hadithi ya Biblia katika Mwanzo wa kwanza hadi wa tatu. Sawa. Ninachotaka kufanya katika mfululizo huu wa mihadhara ni kupitia kile ambacho nimekipa haki hadithi ya Biblia.

Na maana yake ni kwamba, ingawa Biblia ina aina mbalimbali za vitabu, kihistoria, na kifasihi, kwa kadiri ya aina ya fasihi ya vitabu, ingawa Biblia ina aina mbalimbali za vitabu, wakati huo huo, utofauti wa kimsingi, kwa maoni yangu, ni hadithi ya umoja au simulizi ya umoja ambayo inathibitisha utendakazi wa Mungu na watu wake katika historia ya ukombozi. Kwa hakika, hadithi hii, kama tutakavyoiona ikifunuliwa na kuendelezwa katika kurasa zote za Agano la Kale na Jipya, hadithi hii ina sifa zote za hadithi ambazo tunazifahamu. Ina njama ya kawaida.

Kwa mfano, tutaangalia mazingira ya hadithi, ambayo tutatumia sehemu kubwa ya mhadhara huu wa kwanza kufanya. Tutachunguza mpangilio, ni akina nani wahusika wakuu, na ni mada na mienendo gani kuu ya hadithi. Na kisha mpangilio huweka tu hatua ya mzozo.

Hadithi nyingi nzuri huwa na mgogoro au mgogoro unaojitokeza katika hadithi yenyewe ambao unapaswa kutatuliwa. Na hadithi ya kibiblia sio tofauti. Tutaangalia shida ambayo inajitokeza katika hadithi ya kibiblia au simulizi au hadithi, na tutaona jinsi hadithi hiyo inavyotatuliwa, jinsi mzozo au mzozo unavyoanza kusuluhishwa na kupata utatuzi wake hasa katika Agano Jipya katika mwanga wa utimilifu katika Kristo, lakini pia watu wake pia.

Na kwa hivyo, ninachotaka kufanya mwanzoni labda ni kusema tu mambo kadhaa juu ya kile ambacho safu hii ya mihadhara sio. Msururu huu wa mihadhara si uchunguzi wa Biblia nzima. Kwa hivyo, kuna sehemu kubwa za Agano la Kale na Jipya, vitabu vizima ambavyo nitaruka kwa sababu huu sio uchunguzi wa yaliyomo kuu na muundo na mada na mpangilio wa usuli wa kila kitabu kikuu.

Ninafuatilia tu hadithi, na tutakuwa tukitumia muda kuangalia maandiko mashuhuri zaidi yanayopatikana katika Agano la Kale na jinsi yanavyochangia katika hadithi, lakini huu si uchunguzi wa Agano la Kale au Jipya lote. Wala katika mfululizo huu wa mihadhara sitajibu maswali kadhaa ambayo unaweza kupendezwa nayo, kwa mfano, katika Mwanzo ambayo tutaangalia tunapochunguza mazingira leo. Katika sura ya kwanza ya Mwanzo, sitajibu wala sina labda vifaa au sifa ya kujibu maswali kama, Kaini na Abeli walipata wapi wake zao? Au ulimwengu uliumbwa katika siku au enzi saba halisi? Sitajibu maswali hayo.

Tena, nitazingatia zaidi mada za kitheolojia au hadithi ya kitheolojia inapoendelea katika Agano la Kale na Jipya. Hivyo kwamba ni aina ya ambapo sisi ni inaongozwa.

Tena, nitatumia muda kuangalia maandiko wakilishi kutoka Agano la Kale na Jipya, na tutatumia muda kidogo kwenye Mwanzo 1 hadi 3, ambayo ni aina ya kuweka hatua na ni mazingira ya hadithi.

Kwa hiyo, hebu tuangalie hilo sasa. Sehemu ya kuanzia au mpangilio ni Mwanzo sura ya 1 hadi 3, ambayo sura ya 1, ambayo kwa maana fulani inatoa mpangilio mkuu au muhtasari wa sehemu iliyobaki, ni, hapo mwanzo, Mungu aliumba mbingu na nchi, na dunia ilikuwa ukiwa na utupu, na giza lilifunika uso wa vilindi vya maji. Jambo hili linapendekeza kuhusu mpangilio ni kwamba Mwanzo 1 hadi 3 huanza na kuwepo kwa Mungu, ambaye ndiye muumbaji mkuu wa vitu vyote vilivyopo.

Yeye ndiye mtawala mkuu juu ya uumbaji wake, na ni katika akaunti hii ya shughuli ya uumbaji ya Mungu kwamba vipengele vyote vya hadithi vinapatikana. Mandhari yote makuu ambayo yatapitia sehemu nyingine ya Biblia kama sehemu ya hadithi ya Biblia yanapatikana. Na ninataka kugusa tu mada hizo kuu.

Ya kwanza, na sitayawasilisha kwa mpangilio, na pia wakati mwingine ni vigumu sana kutenganisha au kutofautisha kati ya baadhi ya mandhari haya, kwa sababu yanahusiana kikamilifu kama sehemu ya hadithi. Kwa hivyo wakati mwingine nitagusa mada moja na kuwa nikizungumza juu ya zingine pia. Lakini mada ya kwanza ni mada ya watu wa Mungu.

Katika Mwanzo sura ya 1 na 2, kama muumba, muumba mkuu juu ya ulimwengu wake, Mungu anaumba watu ambao ataingia nao katika uhusiano. Kwa hiyo Adamu na Hawa hawakukusudiwa tu kuwa wanadamu wa kwanza, bali wao ni mwanzo kabisa wa, au watu wa kwanza wa Mungu, watu wa kwanza ambao Mungu ataingia nao katika uhusiano wa agano. Na neno hilo agano linaibua mada nyingine, lakini Adamu na Hawa wanapaswa kuonekana kama watu wa kwanza wa Mungu ambao

Mungu, kama mtawala mkuu wa uumbaji, sasa ataunda na kuanzisha uhusiano wa agano nao.

Kwa kweli, agizo la Adamu na Hawa, au kazi yao ya msingi ndani ya simulizi hili na ndani ya uumbaji ambao Mungu ndiye mtawala mkuu juu yake, imeainishwa katika maandishi kama Mwanzo sura ya 1 na aya ya 26 na 27. Ambapo katika kilele cha kazi yake aliyoiumba, Mungu anasema, kisha Mungu akasema, na tufanye wanadamu, au wanadamu, kwa sura yetu, juu ya samaki wetu, na wawe na mfano wa samaki wetu, juu yao, na juu yao, kwa mfano wa samaki wetu. ndege wa angani, na wanyama, na wanyama wote wa mwituni, na kila chenye kutambaa kitambaacho juu ya nchi. Kwa hiyo Mungu aliumba wanadamu kwa mfano wake.

Kwa mfano wa Mungu, aliwaumba, mwanamume na mwanamke, aliwaumba. Wazo nyuma ya picha, nina hakika, ingawa kumekuwa na maoni anuwai, kitamaduni au kitheolojia na kiutendaji, au kiontolojia, ya picha gani inaweza kuhusisha, angalau, nadhani wazo la picha linapendekeza kwamba Adamu na Hawa wanapaswa kufanya kazi kama wawakilishi wa Mungu. Wakiwa wale walioumbwa kwa mfano wa Mungu, wanapaswa kumwakilisha Mungu katika uumbaji.

Na kimsingi hilo linafanywa na wao kuwa na mamlaka juu ya viumbe vyote. Kwa hiyo, kumbuka, Mungu ndiye mtawala mkuu wa uumbaji, na sasa anawaumba wanadamu kwa mfano wake wakiwa wawakilishi wake. Wanapaswa kuwakilisha utawala wa Mungu juu ya uumbaji wake.

Wanapaswa kueneza ufalme wa Mungu na utukufu wake katika uumbaji wote kama wawakilishi wake. Ninachukulia kwamba kimsingi ndivyo inavyomaanisha inaposema kwamba Adamu na Hawa wameumbwa kwa mfano wa Mungu. Wao ni wawakilishi wake wa kueneza utawala wake na utukufu wake katika uumbaji wote.

Hii inatanguliza mada kuu inayofuata, nayo ni hii inahusiana na, kama tulivyosema hivi punde, wazo la sura ya Mungu. Yaani, Adamu na Hawa, kama waliumbwa kwa mfano wa Mungu, kimsingi wanapaswa kufanya kazi kama makamu wa watawala wa Mungu katika uumbaji wake. Kwa hiyo tena, wanapaswa kuwakilisha utawala wa Mungu juu ya viumbe vyote.

Wanapaswa kuanzisha na kueneza utawala wa Mungu na utukufu wake katika ulimwengu wote mzima uliombwa. Wao ni makamu wa watawala wa Mungu. Na kama makamu wa regent wa Mungu, hii pengine pia ni jinsi sisi ni kuelewa mamlaka aliyopewa.

Nimetoka tu kusoma mistari ya 26 na 27 ya Mwanzo 1. Lakini mstari wa 28, Kwa maneno mengine, nadhani hili linapendekeza nini, na tazama agizo la kuzaa na kuongezeka, kwa mara nyingine tena linaunganishwa na wazo la kutawala au kutawala viumbe vyote kama wawakilishi wa Mungu. Ninachofikiri Mungu anasema ni jinsi wanavyopaswa kutimiza agizo lao la kuwa wachukuaji sanamu wa Mungu na kuwakilisha utawala wa Mungu juu ya uumbaji ni kwa kutokeza watoto wenye picha ambao kwa hiyo wataijaza dunia, na kwa njia hiyo watasimamisha na kueneza utawala na utukufu wa Mungu katika uumbaji wote. Kwa hiyo tena, tukiweka hili pamoja, Adamu na Hawa wameumbwa kwa mfano wa Mungu wakiwa wawakilishi wa utawala wa Mungu.

Mungu ndiye mtawala mkuu juu ya uumbaji, lakini aliwaumba Adamu na Hawa kwa mfano wake ili wawakilishe utawala wake katika uumbaji wote, nao vivyo hivyo wanapaswa kuzaa, wanapaswa kuzaa watoto wenye kuzaa sanamu kwa kuzaa na kuzidisha na kuijaza dunia. Na ni kupitia kwa wazao wengine wenye kuzaa sanamu ndipo utawala wa Mungu na utukufu wake hatimaye utaenea katika uumbaji wote. Sasa hiyo inatuleta kwenye mada nyingine, na hiyo ndiyo mada ya agano.

Tena, hii inaendana na watu, lakini ingawa neno agano halijatajwa katika Mwanzo sura ya 1 na 2, vipengele vyote vya agano vipo. Hiyo ni, Mungu ni taswira kama suzerain, mtawala juu ya viumbe vyote, na sasa ataunda na kuwachagua watu ambao atawabariki na kuingia katika uhusiano na, na agano hili pia ni pamoja na baraka na laana. Mungu atawabariki, na angalia nyuma katika mstari wa 28 wa sura ya 1, kwamba Mungu aliwabariki na kuwaambia, zaeni, mkaongezeke.

Kwa hivyo, uumbaji ni mahali pa baraka kwa watu wa Mungu, lakini tutaona baadaye kwamba pia kuna laana ambazo zitatimizwa ikiwa watakataa kuishi kwa upande wao wa agano. Moyo mkuu wa agano ni fomula, mimi nitakuwa Mungu wao nanyi mtakuwa watu wangu, ambao unapata kurudiwa katika Agano la Kale. Tena, formula yenyewe haipo hapa, neno agano halipo hapa, lakini ni wazi Mungu kama mtawala wa suzerain juu ya uumbaji sasa anakusudia kuingia katika uhusiano wa agano na watu wake kwa kuunda watu na kuwabariki ikiwa watatii upande wao wa masharti ya agano, na sharti linapatikana katika amri ya Mungu kwao katika sura ya 2 kwamba hawatakiwi kula matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya.

Na tena, sipendezwi kwa wakati huu kueleza hilo linaweza kuwa nini, lakini kuibua tu suala la hili ni sharti, kwamba ikiwa watatimiza agizo lao la kuzaa na kuongezeka na kuwakilisha utawala wa Mungu juu ya viumbe vyote, katika sehemu ya uhusiano huu wa agano, watamtii Mungu kwa kutogusa mti huu wa ujuzi wa mema na mabaya. Kinyume chake, kutotii amri hiyo kutaleta laana, kama vile mada ya baraka na laana ambayo unapata katika agano la Musa baadaye katika Agano la Kale. Kwa hiyo, Mungu anaanzisha uhusiano wa agano, atakuwa Mungu wa Adamu na Hawa, watu wake walioumbwa hivi karibuni, nao watakuwa watu wake, na watatimiza agizo lao, na wanapaswa kushika mwisho wao wa agano, na wakifanya hivyo, Mungu atawabariki.

Wakiasi Mwenyezi Mungu atawalaani na kuwatoa katika Pepo, katika ardhi aliyo wapa. Hii inatuleta kwenye mada inayofuata, na hiyo ndiyo mada ya ardhi. Mwanzo 1 na 2, na simulizi hili la kina la siku saba za uumbaji, tena, sipendezwi na jinsi tunavyoelewa hizo, iwe ni siku halisi ya saa 24 au muda mrefu zaidi, sio hoja yangu sasa hivi.

Hoja ni, nini kitheolojia, kile kinachochangia katika mazingira na mwanzo wa hadithi. Ninachofikiria kinaendelea katika sura ya 1 na 2 sio tu asili ya ardhi, ingawa inafanya hivyo, inazungumza juu ya mwanzo wa ardhi na uumbaji, lakini hii sio karibu sana na maelezo ya kisayansi ya jinsi ardhi, asili ya dunia, na akaunti hii hakika haikatai maelezo ya kisayansi hata kidogo. Lakini kinachoendelea, cha muhimu zaidi ni kwamba, hii haihusu asili ya dunia, bali ni kuhusu Mungu kuumba ardhi au mazingira yanayowafaa watu wake.

Mungu anatengeneza mazingira ambayo watu wake wanaweza kuishi na mazingira ambayo anaweza kukaa na kukaa pamoja na watu wake. Kwa hiyo, nchi katika sura ya 1 na 2 ni mahali pa baraka, mahali pa kuzaa matunda, ambapo uumbaji wa Mungu, ubinadamu wake, watu wake wapya, Adamu na Hawa, wanaweza kufurahia, tena, ikiwa watashika mwisho wao wa agano. Ikiwa sivyo, watafukuzwa katika nchi hii.

Kwa hiyo, nchi, kinachoendelea katika sura ya 1 na 2 ni hii ndiyo nchi ambayo Mungu anatoa kama zawadi ya neema kwa watu wake, kwa Adamu na Hawa. Ni mahali pa baraka ambapo Mungu atakaa na kukaa pamoja na watu wake. Sasa, ikiunganishwa na mada ya ardhi na uumbaji, na kwa hakika nataka uzingatie sura ya 1 na mstari wa 1. Hapo mwanzo, Mungu aliumba mbingu na nchi.

Tutaona baadaye katika moja ya mihadhara ambapo dhana hii inakua tena na ni muhimu. Lakini kuhusiana na mada hii ya uumbaji wa ardhi, kwamba ni kuzalisha

ardhi kama mahali pa baraka na zawadi ya neema kwa watu, mazingira ambayo yanafaa kwa watu wake kuishi na kwa ajili ya Mungu kukaa katikati yao, ni kwamba tazama kutajwa katika sura ya 1 na 2, hasa kutajwa katika sura ya 2 ya bustani. Kwa hiyo katika sura ya 2 katika mstari wa 8 na 9 , tutasoma zaidi juu ya hili baadaye, lakini linaanza, Na Bwana Mungu akapanda bustani katika Edeni upande wa mashariki, na huko akamweka mtu ambaye amemfanya.

Bwana Mungu akachipusha katika ardhi kila mti unaopendeza kwa macho na kufaa kwa kuliwa. Mti wa Uzima pia uko katikati ya bustani na

Mti wa Ujuzi wa Mema na Maovu, ambao baadaye Adamu na Hawa, kama sehemu ya masharti ya agano, unaambiwa kwamba hawaruhusiwi kugusa. Lakini ninachotaka kusema kuhusu bustani hiyo kimsingi ni kile kinachoendelea hapa, na ninawiwa uchunguzi huu kwa Profesa wa Agano la Kale John Walton na wengine kadhaa pia, lakini kinachoendelea hapa, nadhani, ni bustani ya Edeni inaonyeshwa, na kwa namna fulani, uumbaji uliobaki, lakini hasa bustani ya Edeni, nina hakika, inaonyeshwa kama nafasi takatifu.

Bustani ya Edeni ni mahali ambapo Mungu atakaa na watu wake, Adamu na Hawa, na jukumu la Adamu na Hawa ni kulinda na kuitunza. Angalia sura ya 2 na mstari wa 15. Inasema, Bwana Mungu akamtwa huyo mtu, akamweka katika bustani ya Edeni, ailime na kuitunza.

Sasa msembo huo, kuulima na kuutunza, ninasadiki kuwa hauwaonyeshi sana Adamu na Hawa kama watunza bustani wa kwanza, au watunza mazingira wa kwanza wa uumbaji wa kwanza, lakini badala yake, jukumu lao pekee ni kulinda nafasi takatifu. Wajibu wao unafanana na daraka la makuhani baadaye katika hekalu, ili Adamu na Hawa, kwa njia fulani, wafanye kazi kama makuhani wa kwanza wa bustani ya Edeni. Sasa, fasihi ya Kiyahudi ya baadaye, hasa yale tutakayoona baadaye katika Agano la Kale, Agano la Kale, nadhani, inaonyesha wazi kwamba hekalu, hekalu la Agano la

Kale, kimsingi lilikusudiwa kuwa bustani ndogo ya Edeni kwa sababu hapo ndipo Mungu alipokaa kwanza.

Hilo lilikuwa eneo takatifu la kwanza ambapo Mungu alikaa na watu wake. Lakini Agano la Kale hufanya maandiko mengi ya Kiyahudi, hasa baadhi ya maandiko ya apocalyptic, yanaonyesha bustani ya Edeni kama hekalu, na Adamu kama kuhani wa kwanza aliyefanya kazi katika hekalu. Kwa mfano, kitabu kimoja chenye kichwa Enoko wa Tatu kinaonyesha Edeni kuwa mahali ambapo mng'ao wa utukufu wa Shekina wa Mungu uling'aa kutoka ncha moja ya bustani hadi nyingine, na kuna marejezo mengine.

Hivyo kwa uwazi, Bustani ya Edeni inapaswa kuonekana kama nafasi takatifu ambapo Mungu atakaa na watu wake kama alivyofanya hekaluni. Na Adamu na Hawa wako pale ili kuilinda, na kuitunza, si kama watunza-maziwa wa kwanza, bali kama, kwa njia fulani, makuhani wa kwanza wanaopaswa kulinda nafasi hii takatifu, na kutunza nafasi hii takatifu ambapo Mungu hukaa pamoja na watu wake. Hapo awali, tutarudi kwa hili baadaye katika hotuba nyingine tunapozungumza haswa zaidi juu ya hekalu, lakini mwanzoni, ona idadi ya vipengele, vipengele vingine vinavyounganisha wazi hili na hekalu, ni, hata kurudi kwenye sura ya 1 na 2, kutajwa kwa mianga na taa, kukumbuka mwanga unaozalishwa na kinara cha taa ndani ya hekalu.

Kinara cha taa chenyewe ambacho kilikuwa katika hekalu la Agano la Kale pengine kinaukumbuka ule mti. Kinara cha taa kilikusudiwa kufanana na mti, labda mti wa uzima uliokuwepo katika bustani ya Edeni. Jambo la kushangaza, uchunguzi mwingine, tena, kwamba nina deni kwa John Walton, ni kwamba ukweli wenyewe kwamba Mungu anapumzika siku ya saba si tu ishara ya tafrija ya Mungu, au ni wazi si ishara ya ukweli kwamba alikuwa amechoka na alihitaji kuacha kutoka kwa shughuli hii kali ya uumbaji, lakini hata dhana ya Mungu kupumzika inaonekana kukubaliana na picha ya hekalu.

Baadaye katika Agano la Kale, katika sehemu kadhaa, katika Mambo ya Nyakati, katika Isaya sura ya 66, kuna kutajwa kwa hekalu kama mahali pa kupumzika pa Mungu, kama mahali pa kupumzika pa uwepo wa Mungu. Uwepo wa Mungu ulikuja kutulia katika hekalu lenyewe. Kwa hiyo wakati Mungu anapumzika katika hitimisho la uumbaji wake, ni akimaanisha kwamba hii sasa ni nafasi takatifu.

Hili ndilo hekalu la Mungu ambalo sasa anapumzika au anakaa ndani yake anapokaa katikati ya watu wake. Na tena, tutaona hilo tutakaporudi baadaye kwenye mada ya hekalu. Sasa, kijiografia, niruhusu tu nitoe maoni kijiografia juu ya kile kinachoendelea katika sura ya 1 na 2 na 3, hasa kwa akaunti hii ya Bustani ya Edeni.

Angalia jinsi 8 inavyoanza, na Bwana Mungu akapanda bustani katika Edeni upande wa mashariki. Na swali ni, kijiografia, ni jinsi gani tunaweza kufikiria hili? Je, Bustani ya Edeni inaambatana na sura ya 1 na 2, ili Bustani ya Edeni ijumuishe uumbaji wote? Je, Edeni, na labda bustani ndani yake, ni mahali tofauti ndani ya uumbaji? Aina ya kosmolojia au hata jiografia iliyoonyeshwa katika Mwanzo 1 hadi 3 ni ngumu kidogo. Lakini labda, na ninawiwa na uchunguzi huu kwa Gregory Beal, anapendekeza kwamba labda bustani ya Edeni ni mahali ndani ya uumbaji, mahali ambapo uwepo wa Mungu unakaa.

Na kazi kuu ya Adamu na Hawa kama wachukuaji sanamu wa Mungu na wawakilishi wa utukufu wake wa uharibifu, na kwa kuzaa watoto wenye sura, ambao pia wanapaswa kueneza utawala na utukufu wa Mungu katika uumbaji wote, ni kwamba jukumu kuu la Adamu na Hawa basi ni kupanua Edeni ili hatimaye kuzunguka dunia nzima na ulimwengu wote, ili Edeni, bustani ya Edeni ya uumbaji wote, hatimaye inakuwa nzima. Kwa hiyo, hatua basi imewekwa. Mpangilio sasa umewekwa.

Mwanamume na mwanamke wameumbwa kama watu wa Mungu, na wameumbwa kuingia katika uhusiano wa agano na Mungu. Mungu amewapa zawadi ya neema ya nchi ambayo amewaumbia, na kama wachukuaji sanamu na wawakilishi wake, wanapaswa kuwakilisha utawala na ufalme wa enzi kuu, suzerain, mtawala mkuu juu ya viumbe vyote. Wanapaswa kuwakilisha na kueneza utawala na utukufu wake katika uumbaji wote.

Nao watazaa na kuijaza dunia katika kufanya hivyo, yamkini na wazao wengine wenye kuzaa sanamu. Na wanapaswa kutunza na kulinda nafasi takatifu ambayo Mungu amewapa. Na kilele cha haya yote ni Mungu sasa anachukua makazi na kuishi na watu wake katika uumbaji ambao amewapa kwa neema.

Sasa, Mwanzo 3 kisha inaibua mgongano au utata ambao kwa namna fulani hutoa mgawanyiko mkuu katika sehemu nyingine ya Agano la Kale na Jipya. Unaweza kweli, katika sura ya 3, baada ya sura ya 3, unaweza kuweka mgawanyiko mkuu kati ya Mwanzo 1 hadi 3 na Agano la Kale na Jipya lingine. Sehemu iliyobaki ya Agano la Kale na Jipya itakuwa azimio la matatizo yanayojitokeza katika Mwanzo sura ya 3. Kwa hiyo, utata katika sura ya 3 ni kwamba nyoka anawajaribu Adamu na Hawa watende dhambi, na anafanya hivyo kwa kuwafanya wavunje masharti ya agano, uhusiano wa agano na Mungu.

Adamu na Hawa waliambiwa kwamba hawakupaswa kuugusa Mti wa Ujuzi wa Mema na Mabaya, na Shetani akawajaribu kufanya hivyo. Kwa hiyo sasa dhambi inaingia katika uumbaji wa Mungu, na dhambi sasa inazuia kusudi la awali la Mungu kwa wanadamu kuwa wachukuaji sura ya Mungu, waakisi utawala wake, kueneza utawala na utukufu wake katika viumbe vyote, Mungu akikaa katikati yao. Sasa dhambi inaingia kwenye tukio na kuzuia nia hiyo, hivi kwamba sasa, cha kufurahisha, Adamu na Hawa wamefukuzwa kutoka katika bustani ya Edeni.

Na ninatumia neno hilo uhamisho kwa makusudi, na utaona kwa nini hadithi inaendelea. Utaona kwanini ninatumia neno hilo. Lakini Adamu na Hawa wamefukuzwa kutoka bustani ya Edeni.

Na cha kufurahisha, katika sura ya 3, tunasoma pia kwamba sio tu kwamba wanafukuzwa kutoka Bustani, lakini kisha katika mstari wa 24, inasema, Nitaunga mkono na kusoma mstari wa 23 wa sura ya 3, Mwanzo 3. Kwa hiyo, Bwana Mungu akamtoa katika bustani ya Edeni, ailime ardhi ambayo alitwaliwa. Akamfukuza huyo mtu, na upande wa mashariki wa bustani ya Edeni, akaweka makerubi na upanga, uwakao na kugeuka-geuka, kulinda njia ya Mti wa Uzima. Kwa hiyo, unapata picha hii ya Adamu na Hawa waliofukuzwa au kufukuzwa kutoka katika nchi, mahali pa baraka ambayo Mungu alikuwa amewapa, ambapo walipaswa kufanya kazi kama wawakilishi wa Mungu wenye sura, kueneza utukufu wa Mungu na kutawala katika viumbe vyote.

Badala yake, sasa wako, kwa sababu ya dhambi na kutotii, kwa sababu wamevunja uhusiano wa agano, wanafukuzwa kutoka kwenye bustani na kutoka kwa nafasi takatifu ambayo walikusudiwa kutunza. Na sasa Mungu anaweka makerubi wawili, viumbe wawili wa malaika, kwenye mlango wa mashariki ili kulinda. Nataka uzingatie mambo hayo mawili ambayo tutarejea baadaye.

Ukweli kwamba kuna viumbe wawili wa kimalaika wanaolinda mlango wa Bustani, na ukweli kwamba masimulizi ya uumbaji yanafanya uhakika wa kulitambulisha kama sehemu ya mashariki ya Bustani ya Edeni, dhana inayoelekeza kuwa iko mashariki. Kwa hiyo hiyo ndiyo complication inayojitokeza. Lakini mstari wa 15, ingawa tena, sitaki kufafanua juu ya hili.

Mstari wa 15, mara nyingi huonekana kama aina ya hatua za mwanzo za injili au injili katika habari. Lakini kwa uchache sana, mistari ya 15 na 16, lakini hasa mstari wa 15,

yaonekana kuonyesha uandalizi wa neema wa Mungu wa suluhisho kwa matatizo ambayo yametokea sasa. Na mstari wa 15 unasema, Nami nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake.

Yeye atakupiga kichwa, na wewe utampiga kisigino. Sasa tena, hakuna kinachosemwa zaidi ya hilo, isipokuwa kwamba huu ni mwanzo wa mzozo ambao hatimaye utapata suluhu. Ingawa masimulizi katika hatua hii hayatuambii hasa hiyo itakuwaje.

Lakini Biblia iliyosalia, kwa maoni yangu, sehemu iliyobaki ya Mwanzo, hadi ndani ya Agano Jipya, ni hadithi ya jinsi Mungu atakavyorejesha nia yake ya asili kwa wanadamu na kwa uumbaji wake wote. Yaani, uumbaji wa Mungu wa wanaume na wanawake katika uhusiano wa agano pamoja naye katika nchi ambayo Mungu amewaandalia watu wake kwa neema, na Mungu akikaa katikati yao. Na wanadamu hufanya kazi kama wabeba sura ya Mungu, wawakilishi wa Mungu ambao wana jukumu la kueneza utawala wa Mungu na utukufu wake katika uumbaji wote.

Na sehemu zingine za Agano la Kale na Jipya zitasimulia jinsi utata huu ambao umeanzishwa katika sura ya 3, jinsi utata huo unavyotatuliwa. Je, Mungu atarudishaje nia yake ya awali kwa wanadamu? Kwa hivyo hiyo inatuleta mwisho wa mpangilio na ugumu ambao umeanzishwa. Sasa, ninachotaka kufanya, tena, ni kwamba nitaruka sehemu kubwa za nyenzo, hasa katika Agano la Kale.

Na tena, nitagusia tu mada kuu, maandishi makuu, na harakati kuu katika hadithi ya kutimizwa kwa makusudi ya Mungu ya kurejesha nia yake ya asili kwa wanadamu na uumbaji kama ilivyoonyeshwa katika Mwanzo sura ya 1 na 2. Na ninataka kuruka hatua zote mbele hadi Mwanzo sura ya 12, ambapo hadithi ya Israeli inakuwa njia kuu ya Mungu ya kuanzisha au kurejesha nia ya Mungu ya uumbaji wote. Hivyo tena, Mwanzo 1 na 2 ni aina ya juu ya ngazi ya jumla ya Mungu kushughulika na viumbe

wote. Sasa, kupitia athari inayopungua, Mungu sasa atazingatia mtu mmoja, lakini pia taifa moja, kama njia ambayo Mungu ataweka nia yake ya kurejesha uumbaji kwa kazi yake ya awali.

Tena, pamoja na watu wa Mungu wanaoishi katika nchi, zawadi ya nchi ya Mungu ambayo yeye amewapa, pamoja na Mungu kukaa katikati yao, na watu wa Mungu kueneza utukufu wa Mungu na utawala wa Mungu katika uumbaji wote. Kisha hadithi inaanza katika Mwanzo sura ya 12. Na Mwanzo 12 inaanza, Bwana akamwambia Abramu, Toka wewe katika nchi yako, na jamaa zako, na nyumba ya baba yako, uende mpaka nchi nitakayokuonyesha.

nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa, na kukubariki, na kulikuza jina lako, nawe uwe baraka. Nitawabariki wakubarikio na akulaaniye nitamlaani. Na ndani yako , jamaa zote au mataifa yote ya dunia yatabarikiwa.

Kwa hiyo, huu ni mwanzo wa nia ya Mungu ya kurejesha Mwanzo 1 na 2 na hali ambazo zilikuwa kweli katika nia yake ya awali ya uumbaji. Sasa, kwa nini nasema hivyo? Vema, ona jinsi, tena, mada zote kuu kutoka Mwanzo 1, 2, na 3 zinavyotokea tena katika uteuzi na chaguo la Mungu la Ibrahimu na taifa la Israeli na hadithi ya Israeli kama njia yake ya kutatua mzozo na shida iliyoanzishwa katika sura ya 3 ya Mwanzo. Kwanza kabisa, ona rejea ya wazi ya Mungu kuwapa Israeli nchi au Mungu kumpa Ibrahimu nchi.

Kwa hiyo, katika mstari wa 1, inaposema, Nenda hata nchi yako na jamaa zako na nyumba ya baba yako au utoke katika nchi yako na mpaka nchi nitakayokuonyesha. Kwa maneno mengine, hii ni hatua ya awali ya urejesho wa nia ya Mungu ya kuwapa watu nchi kuanzia Mwanzo 1 na 2. Kumbuka katika Mwanzo 1 na 2, Mungu aliumba nchi kama mazingira ya kufaa kwa watu wake. Ilikuwa ni zawadi ya neema aliyowapa watu wake kama mahali pa baraka, mahali ambapo Mungu angekaa na watu wake.

Lakini Adamu na Hawa walifukuzwa kutoka huko kwa sababu ya dhambi. Sasa Mungu anamchagua Ibrahimu na watu wa Israeli kuwarudisha katika nchi kama mahali pa baraka za Mungu na mahali ambapo Mungu atakaa tena na watu wake. Hii ndiyo ardhi.

Ardhi ni zawadi ya neema ya Mungu kwa watu wake katika utimilifu wa Mwanzo sura ya 1 na 2. Kwa hiyo kumpeleka Ibrahimu kwenye nchi na taifa la Israeli litakalotoka kwake ni kuanzishwa upya kwa masharti ya nia ya awali ya Mungu kwa uumbaji wake na kwa ajili ya wanadamu katika Adamu na Hawa, watu wake katika Mwanzo sura ya 1 na 2. Angalia pia mandhari ya agano. Mungu ni wazi lmechezwa katika sura hii na katika sura ya baadae ya Mwanzo kama suzerain, kama mtawala juu ya viumbe, ambaye sasa kuchagua, wateule, na kumwita Ibrahimu na kuchagua baraka yake. Angalia pia lugha ambayo tayari ya baraka na laana katika sura ya 12 mistari ya 2 na 3. Lakini katika sehemu zinazofuata za hadithi ya Ibrahimu, ni wazi kwamba Mungu anaingia katika uhusiano na Ibrahimu.

Kwa hiyo hapa tunaona mada ya agano kama njia ambayo Mungu ataingia katika uhusiano na kuwabariki watu wake inayopatikana tayari katika Mwanzo 1 na 2 sasa inakuwa njia kuu ambayo Mungu ataingia katika uhusiano na watu wake, kuwarudisha katika nchi na kuwabariki kama ilivyokuwa nia yake ya awali ya uumbaji nyuma katika Mwanzo sura ya 1 na 2. Angalia sura ya 15 na 18, ambayo ni wazi sura ya 15. Sura yote ya 15 inahusiana kwa uwazi sherehe ya agano ambapo Mungu anaingia katika uhusiano wa agano na Ibrahimu.

Na ona jinsi aya ya 18 inavyoishia. Inasema, Siku ile, Bwana alifanya agano na Abram, akisema, Uzao wako nitawapa nchi hii. Angalia muunganisho wa nchi, zawadi ya nchi na agano ambalo Mungu alifanya na Ibrahim na uzao wake pia.

Zaidi ya hayo, nia, ona nia ya kumbariki Ibrahimu, kwa uwazi nyuma katika sura ya 12, lakini iliyorudiwa katika masimulizi yote ya Ibrahimu. Kusudi la kumbariki Ibrahimu ni dhahiri kugeuza laana ambayo inatokea nyuma katika Mwanzo sura ya 3. Kama matokeo ya dhambi ya Adamu na Hawa, mwisho wa sura ya 3 unaishia na Mungu kulaani. Nyoka anamalizia na Mungu kulaani uumbaji.

Na sasa kama badiliko la hilo, Ibrahimu ameahidiwa baraka na kurudi katika nchi, mahali pa baraka, tena, katika utimilifu wa nia ya Mungu kwa watu wake katika Mwanzo sura ya 1 na 2. Angalia mada pia ya watu wa Mungu, kwamba nia ya Mungu kumchagua Ibrahimu na kuingia katika uhusiano wa agano naye hatimaye ni kwamba kutoka kwa Ibrahimu watatokea watu, taifa au agano, ambalo Mungu ataingia naye katika uhusiano. Tayari tulishataja kwamba agano hili ambalo Mungu alianzisha na Ibrahimu hatimaye ni kwa ajili ya uzao wake pia. Lakini kutoka kwa Ibrahimu watatokea watu hawa ambao watakuwa watu wa Mungu na Mungu atakuwa Mungu wao ili Israeli sasa inakwenda kuwa njia ya Mungu ya kurejesha nia yake ya asili ya uumbaji kutoka Mwanzo 1 na 2. Kwa hiyo kile ambacho Adamu na Hawa walishindwa kufanya kwa sababu ya dhambi na kuwafanya wahamishwe kutoka katika nchi, sasa Mungu anakusudia kuwarudisha Israeli katika nchi kama mahali pa baraka, ili waingie katika agano la mwisho la utukufu wa Mungu. imara duniani kote.

Kwa hiyo, Israeli sasa ni nia ya Mungu ya kurejesha kusudi la awali la Mungu la uumbaji kutoka Mwanzo sura ya 1 na 2. Angalia pia, msisitizo juu ya uzao wa Ibrahimu na uzao wake, ambao mara kwa mara unapata picha hii katika Mwanzo kwamba uzao wa Ibrahimu hatimaye kuwa wengi zaidi kuliko nyota za angani au mchanga wa bahari. Mungu anatumia mafumbo tofauti, lakini mara kadhaa anamwambia Ibrahimu kwamba uzao huu, ambao mwishoni mwa... Kumbuka hata nyuma katika sura ya 12, alimwambia taifa kubwa litatoka kwake. Katika sura ya 15, alisema agano hili na Ibrahimu lilikuwa ili wazao wake wataimiliki nchi.

Tena na tena, Mungu anaahidi Abrahamu kwamba wazao na uzao wake watakuwa wengi kuliko hata nyota za mbinguni au mchanga wa bahari. Angalia sura ya 22 na mistari ya 17 hadi 18. Kuanzia mistari wa 17, Mwanzo 22, Mungu anazungumza na Ibrahimu, hakika nitakubariki na nitaufanya uzao wako kuwa wengi kama nyota za mbinguni na kama mchanga ulioko ufukweni mwa bahari.

Na wazao wako watamiliki lango la adui zao na kwa uzao wako mataifa ya dunia yatajipatia baraka kwa sababu umeitii sauti yangu. Sasa, ninachotaka utambue ni kutajwa huku kwa wazao wengi waliotoka kwa Ibrahimu kuna uwezekano mkubwa kunakusudiwa kuwa tafakari ya agizo lililotolewa kwa Adamu na Hawa nyuma katika Mwanzo sura ya 1. Au kumbuka, ambapo unakumbuka Mungu anawaambia Adamu na Hawa, mnapaswa kuzaa na kuongezeka na kuijaza dunia nzima na kuitiisha. Sasa, Abrahamu anaambiwa kwamba atakuwa na wazao wengi kama nyota za mbinguni na mchanga wa pwani.

Nafikiri katika utimizo wa nia ya awali ya Mungu kwa Adamu na Hawa kuzaa watoto wenye kuzaa sanamu wazae na kuongezeka na hatimaye kuijaza dunia nzima. Kwa hiyo agizo hilo sasa linaanza kutimizwa kwa chaguo la Mungu la Abrahamu ambaye atazaa wazao wengi, watakaozaa na kuongezeka, ambao wataimiliki nchi, wataimiliki, warudishwe katika nchi, zawadi ya neema ya maandalizi ya Mungu, mahali pa baraka alizokusudia Adamu na Hawa waishi humo na Mungu akiishi katikati yao na Adamu na Hawa katika kutawala kotekote na kueneza utukufu wa Mungu. Kwa hivyo Ibrahimu basi anaonekana kama hatua ya kwanza au hatua za kwanza za Mungu kurejesha nia yake ya asili kwa uumbaji na kwa wanadamu.

Kumbuka, Mungu sio tu kuwarejesha watu wake na kuwaokoa watu wake, ingawa labda hicho ndicho kipengele muhimu zaidi, lakini hatimaye Mungu lazima arejeshe uumbaji wote. Lakini Ibrahimu ni hatua ya kwanza kwa Mungu kurejesha hali za Mwanzo 1 na 2 ambazo ziliharibiwa na dhambi na kuharibiwa na anguko katika

Mwanzo sura ya 3. Na tena, hiyo ni kwamba Mungu ataumba na kuchagua watu, atakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wake katika uhusiano wa agano pamoja nao, kwa neema atawapa nchi kama mahali pa baraka, kama mahali pa kueneza uwepo wake kama watawala na watawala wake wataeneza sura yake na watawala wake. utukufu kama wawakilishi Wake katika uumbaji wote na kuijaza dunia utukufu wa Mungu na utawala Wake mkuu. Kwa hiyo tena, hii ni hatua moja tu kuu katika hadithi na jinsi hadithi inavyoanza kufunguka, jinsi hadithi inavyoanza kukua.

Na kama nilivyosema, ninaruka juu ya safu kubwa za nyenzo. Ukirudi nyuma na kutazama simulizi la gharika, simulizi ya gharika katika Mwanzo 6-9 ina kila aina ya milio ya Mwanzo sura ya 1 na 2. Mungu anathibitisha tena nia yake ya kurejesha uumbaji, kurejesha ubinadamu, ingawa sasa Mwanzo sura ya 12 ni maalum zaidi katika jinsi Mungu anaanza kufanya hivyo. Acha niseme pia kwamba sitaki kupendekeza kwamba kila maelezo ya Agano Jipya la Kale yanaweza kulazimishwa au kutoshea katika hadithi hii pia.

Lakini tena, nia yangu kuu ni kufuatilia nyuzi kuu za hadithi ya Biblia ya kushughulika kwa ukombozi wa Mungu na watu Wake, ya dhamira ya Mungu ya kurejesha nia Yake ya asili ambayo inaonekana katika tendo Lake la awali la uumbaji kama Muumba mkuu wa ulimwengu na watu Wake kama kilele, jinsi Mungu sasa anatenda katika historia ili kurejesha hilo kwenye haki yake 1 na nia ya Mungu ya kumaliza kutoka sura ya 2 ya Mwanzo. pamoja na watu wake kupitia Musa na agano ambalo Mungu alifanya na Musa. Hadithi inaanza katika Kutoka. Tena, tuliruka nyenzo nyingi, lakini hatua inayofuata ya hadithi inaanza katika kitabu cha Kutoka ambapo Mungu anamwita Musa kuwaokoa watu wake kutoka katika nchi ya Misri na tena kuwapeleka kwenye nchi ambayo Mungu aliahidi kwa Ibrahimu na kwamba tulisema ilikuwa ni sehemu ya nia ya Mungu kurejesha nia yake kwa wanadamu kuishi katika nchi kama zawadi ya neema ya Mungu kutoka Mwanzo sura ya 1 na agano la Mungu

linaendelea, na agano la Musa linaendelea. Kuwakomboa kutoka Misri na nia yake ya kuwarudisha katika nchi.

Sasa, hii ni muhimu sana. Tutaona jinsi hii inavyoanza kufanya kazi katika sehemu nyingine ya Agano la Kale na hata katika Agano Jipya. Israeli, taifa la Israeli wakati huo, tayari tumeona hili katika Mwanzo sura ya 12, lakini kupitia agano ambalo Mungu aliweka hatimaye na Ibrahimu, taifa la Israeli litakuwa njia ya Mungu ambayo Yeye atarejesha nia yake kwa viumbe vyote na kwa watu wake kutoka Mwanzo sura ya 1 na 2. hadithi au awamu mpya ya Mungu kushughulika na watu wake.

Kile ambacho Mungu atafanya na taifa la Israeli kupitia kwa Musa kinaunganishwa kwa ukamilifu na bila kutenganishwa nyuma na masimulizi ya uumbaji katika Mwanzo sura ya 1 na 3. Tena, Israeli, kuchaguliwa kwa Israeli kama watu wa Mungu kutaonekana kama njia ambayo Mungu atarejesha nia yake ya uumbaji kutoka Mwanzo 1 na 2. Kumbuka, Adamu na Hawa walishindwa. Walitenda dhambi na kwa hiyo wakafukuzwa kutoka katika bustani, kutoka katika nchi, mahali pa baraka, mahali ambapo Mungu alikaa na watu wake, nafasi takatifu. Na sasa Israeli inaitwa kama taifa ambalo, tena, Mungu anakusudia kuwakomboa kutoka Misri na kuwaleta katika nchi ambapo sasa watakuwa njia ya Mungu ya kutimiza nia ya awali ya Mungu ya uumbaji kutoka Mwanzo 1 na 2. Na kwa hiyo, agano la Musa na utoaji wa sheria kwa hakika ndiyo njia ambayo kwayo Mungu ataweka na kutimiza ahadi aliyompa Ibrahimu.

Tena, kupitia kwa Ibrahimu, Yeye ameahidi taifa kubwa. Atawaleta kwenye nchi. Sasa, agano la Musa ndiyo njia ambayo hilo litatukia.

Agano ambalo Mungu alifanya na Musa katika utoaji wa sheria ni aina ya njia ya kisheria na njia ambayo agano lililofanywa na Ibrahimu sasa litatekelezwa na sasa litafanyiwa kazi. Kwa hivyo, ninachotaka kufanya baadaye ni kuangalia kwa undani

zaidi hadithi ya Israeli na jinsi inavyotimiza na kuendelea sio tu hadithi na agano lililofanywa na Ibrahimu, lakini inarudi nyuma hadi uumbaji, jinsi hadithi ya Israeli ni ya mwisho, sio ya mwisho, lakini ni utimilifu wa na njia ya Mungu kutunza na kutimiza nia yake ya asili kwa Adamu na Hawa na kwa viumbe vyote katika Mwanzo sura ya 2 na 2.

Huyo alikuwa ni Dave Mathewson, mhadhara namba moja wa Hadithi za Biblia.